

BOGANMELDELSER.

RICHARD T. ELY m. fl.: *Nationaløkonomien i Grundtræk*. Paa dansk ved *Carl Iversen*. Kbh. 1927. 443 Sider.

Det er nu en Menneskealder siden, at Richard Ely udgav *Outlines of Economy*. Han havde ypperlige Forudsætninger for et saadant Arbejde. Under et fleraarigt Studium i Tyskland havde han haft Lejlighed til at sætte sig ind i den tyske og østrigske Nationaløkonomi, og hans Bog fik derved en Alsidighed, som man ellers let vilde komme til at savne i en Lærebog paa Engelsk. Senere er Bogen bleven udvidet og omarbejdet under Samarbejde med tre velkendte Fagmænd: Professor Adams ved Yale University, Professor Allyn Young ved Harvard og Statistikerens Max Lorenz, og den har med Rette faaet en meget betydelig Udbredelse. Den foreligger nu i en dansk Bearbejdelse ved Carl Iversen, der med kyndig Haand har gjort en Del Tilføjelser med skandinaviske Forhold for Øje, saaledes m. H. t. Kooperationen og Bankvæsenet, og den fremtræder derefter i en Skikkelse, hvorved man har haft Universitetsundervisningen i Danmark for Øje.

Det er altid meget vanskeligt at omplante en Lærebog fra Amerika til Danmark. En nordamerikansk Student møder sædvanligvis paa Universitetet med en langt ringere Kundskabsfylde end en dansk Student, og man faar ogsaa et levende Indtryk deraf ved i den ældste Udgave at gennemlæse de Spørgsmaal, som Forfatteren forudsætter, at Læseren skal kunne givet Svaret paa efter Gennemarbejdelsen af de enkelte Kapitler. Efter Omarbejdelsen fremtræder Bogen ganske vist i en Skikkelse, der stiller større Krav til Læseren, men det er dog et Spørgsmaal, om der ikke bliver et og andet tilbage, som en dansk Student vilde regne for Selvfølgeligheder, medens man til Gengæld kunde ønske, at andre Afsnit blev mere dybtgaaende. Dette gælder saaledes det første Kapitel, hvor bl. a. Nationaløkonomiens Forhold til andre Videnskaber berøres. Her kan man ikke frigøre sig for den Tanke, at der

BOGANMELDELSER.

RICHARD T. ELY m. fl.: *Nationaløkonomien i Grundtræk*. Paa dansk ved *Carl Iversen*. Kbh. 1927. 443 Sider.

Det er nu en Menneskealder siden, at Richard Ely udgav *Outlines of Economy*. Han havde ypperlige Forudsætninger for et saadant Arbejde. Under et fleraarigt Studium i Tyskland havde han haft Lejlighed til at sætte sig ind i den tyske og østrigske Nationaløkonomi, og hans Bog fik derved en Alsidighed, som man ellers let vilde komme til at savne i en Lærebog paa Engelsk. Senere er Bogen bleven udvidet og omarbejdet under Samarbejde med tre velkendte Fagmænd: Professor Adams ved Yale University, Professor Allyn Young ved Harvard og Statistikerens Max Lorenz, og den har med Rette faaet en meget betydelig Udbredelse. Den foreligger nu i en dansk Bearbejdelse ved Carl Iversen, der med kyndig Haand har gjort en Del Tilføjelser med skandinaviske Forhold for Øje, saaledes m. H. t. Kooperationen og Bankvæsenet, og den fremtræder derefter i en Skikkelse, hvorved man har haft Universitetsundervisningen i Danmark for Øje.

Det er altid meget vanskeligt at omplante en Lærebog fra Amerika til Danmark. En nordamerikansk Student møder sædvanligvis paa Universitetet med en langt ringere Kundskabsfylde end en dansk Student, og man faar ogsaa et levende Indtryk deraf ved i den ældste Udgave at gennemlæse de Spørgsmaal, som Forfatteren forudsætter, at Læseren skal kunne givet Svaret paa efter Gennemarbejdelsen af de enkelte Kapitler. Efter Omarbejdelsen fremtræder Bogen ganske vist i en Skikkelse, der stiller større Krav til Læseren, men det er dog et Spørgsmaal, om der ikke bliver et og andet tilbage, som en dansk Student vilde regne for Selvfølgeligheder, medens man til Gengæld kunde ønske, at andre Afsnit blev mere dybtgaaende. Dette gælder saaledes det første Kapitel, hvor bl. a. Nationaløkonomiens Forhold til andre Videnskaber berøres. Her kan man ikke frigøre sig for den Tanke, at der

er bleven for meget staaende af første Udgave. Saaledes nævnes Matematikens Betydning for Forsikringsvæsenet, men mon man ikke snarere kunde nævne Statistiken, der er uundværlig baade i Forsikringsvæsenet og i andre Afsnit af Nationaløkonomien. Og naar der er Tale om Nationaløkonomiens Historie, vil man ogsaa savne adskilligt. Det kan maaske være rigtigt udførlig at omtale Stuart Mill, ikke paa Grund af hans positive Bidrag til nationaløkonomisk Tænkning, men mere som Vidnesbyrd om, hvorledes et System, efter at være naaet til en tilsyneladende endelig Udformning, i Virkeligheden da ganske naturlig kommer til at vise sine svage Punkter, saa at Reaktionen kommer af sig selv; men man spørger, hvorfor en original Tænkner som Jevons nærmest kun bliver nævnt en passant, skønt hans grundlæggende Tanker har havt langt større Indflydelse paa Bogens Fremstilling af Grænsenyttelæren end den østrigske Skole. Ligesaa meget savner man en udførligere Redegørelse for den Betydning Malthus har havt. Det er som om Befolkningsspørgsmaalet er bleven trængt tilbage, og man kommer uvilkaarlig til at tænke paa en Bemærkning af afdøde N. C. Frederiksen under et Foredrag om Befolkningsspørgsmaalet (1874), at det hørte strengt taget ikke til hans Fag, det hørte ikke til Nationaløkonomien. Det er jo dog til syvende og sidst Mennesket, der er Nationaløkonomiens Hovedemne. Der er ingen som ved noget om Ely, der vil mistænke ham for ikke at have Sans for denne Side af Sagen, og man vilde ikke rette Sismondi's Bebrejdelse mod ham, naar han udbryder: „Er da Rigdom alt, er Mennesker aldeles intet?“ Men naar man gennemgaar Bogen, savner man alligevel af og til et og andet, hvor det særlig kommer til at dreje sig om Mennesker. Det forekommer mig saaledes, at Læseren skulde have en hel Del mere at vide om Arbejdslønnens forskellige Former, f. Eks. Akkordløn, for ikke at tale om de forskellige Lønningsformer, som staar i nærmere eller fjernere Forbindelse med Taylorsystemet.

Oversættelsen er foretaget med megen Omhu og sikker Sans for Sproget. Det er kun en enkelt Gang man kunde ønske et andet Ordvalg. Det gælder f. Eks., naar Oversættelsen gengiver „imputed value“ ved „tilregnet Værdi“. Hvad der omtales der, er ikke det samme som det, der ellers gaar ind under Værdilærens „Tilregningsproblem“.

Harald Westergaard.